

یکشنبه ۹ آذر ۱۴۰۴ • ۱۶ صفحه • ۲۰ هزار تومان • سال چهارم • شماره ۹۴۴
www.hammihanonline.ir

عدالت، مدارا و روزگاری
گفتاری از **عبدالکریم سروش**
درباره سیاست، اخلاق جهانی و مواجهه با دشمنان

اصلاح قیمت آری؛ تبعیض نه
یادداشتی از **حسین سلاح‌ورزی**
درباره مصوبه اخیر دولت برای بنزین

کلاف سردرگم لبنان
یادداشتی از **هلال خشان** استاد دانشگاه بیروت
درباره فشارها برای خلع سلاح حزب الله

۳۰ سال توقف يك قانون

اجرا نشدن قانون بهداشتکاری دهان و دندان و پیامد آن بر مناطق محروم

با ارائه تحلیلی از شرایب ————— گفتار سیاستمدار ۲۰۳ ————— ط پس از جنگ ۱۲ روزه

روحانی: تکرار نشدن جنگ دست‌ماست

یادداشت سردبیر

امنیت روانی و روان امنیتی

محمدجواد روح

یکی از عباراتی که در سال‌های اخیر، بسیار در خطابه‌های مسئولان ارشد کشور بر آن تأکید می‌شود، «امنیت روانی» است. در ماه‌های اخیر و پس از جنگ ۱۲ روزه، تأکید بر این موضوع افزایش یافته است. به‌ویژه نهادهای قضایی به این مسئله بسیار حساسیت نشان می‌دهند و در موارد متعدد، فعالان سیاسی و رسانه‌ای را که اخبار یا مواضعی عنوان کرده‌اند که واکنش گسترده‌ای در فضای عمومی داشته است و به‌عزم نهادهای نظارتی پایه و اساس ندارد یا فضای جامعه را ملتهب می‌کند، احضار و در مواردی احکامی علیه آنان صادر شده است. البته، فعالان سیاسی و رسانه‌ای شایسته است در بیان مواضع و تحلیل‌های خود و به‌ویژه طرح مطالبی که نوعاً وجه خبری دارد و وارد مصادیق می‌شود، دقت لازم را لحاظ کنند و اگر از وثاقت منابع خود اطمینان ندارند و یا دچار تردید هستند، از بیان یا انتشار آن خودداری کنند. از این منظر، نهادهای نظارتی و قضایی هم به خود حق می‌دهند و به بیان دقیق‌تر، مسئولیت خود می‌دانند که به چنین مواردی ورود کنند و تأثیرگذاری اخبار و تحلیل‌های نادرست بر فضای عمومی را کاهش دهند. از این منظر، تأکید بر بحث «امنیت روانی» از سوی مسئولان ارشد کشور و نیز پیگیری‌ها و اقدامات نهادهای ذیربط قابل درک است. اما سه ملاحظه در این میان وجود دارد. از منظر کلان نمی‌توان و نباید بحث «امنیت روانی» جامعه و شهروندان را به سطح یک خبر یا تیتیر یک رسانه یا اظهار نظر فعالی سیاسی فروکاست و فضای جامعه را چنین تصویر و تصور کرد که به قول آن نگهبان کارتون رایین‌هود، «همه‌جا امن و امان است» و صرفاً، این چند رسانه مغرض یا جنجال‌ساز و یا چند فعال سیاسی ناآگاه هستند که با تیتیرها و حرف‌ها و مطالب و مواضع خود، آرامش جامعه را برهم می‌زنند و بدین طریق، خواسته یا ناخواسته آب به آسیاب دشمن می‌ریزند. روشن است که چنین تصویر و تصویری از شرایط کنونی جامعه ایران، تاجه حد تقلیل گر یانه و سهل انگارانه است. حتی می‌توان مدعی شد جریان‌ها و نهادهایی که چنین تصویری از وضعیت جامعه ارائه می‌دهند، بسیار بیشتر از اخبار و مواضع چند رسانه و فعال سیاسی در برهم‌زدن امنیت روانی جامعه تأثیرگذارند. اگر آن رسانه‌ها و فعالان سیاسی در موضوعی خاص، خبری نادرست یا تحلیلی غلط ارائه داده‌اند؛ جریان‌ها و نهادهایی که شرایط جامعه را مناسب و یایی نیاز از اصلاحات و تغییرات کلان معرفی می‌کنند، عملاً تصویری وارونه از جامعه نشان می‌دهند و روشن است که «وارونه‌سازی» جرمی بزرگتر است تا «شایعه‌سازی» و «مرددسازی». < ۲

داستان یک کتاب در دو دولت

گفت وگوبا

مصطفی مستور

درباره رمان سمت روشن زندگی که به تجربه ۱۱ زن می‌پردازد و در ۲ ماه به چاپ ششم رسیده است

روایت نویسنده ۱۴۰۱۵

سرمقاله

ضعف بازدارندگی

سخنان روز گذشته آقای روحانی که در دیدار با وزرا و معاونان دوره رئیس‌جمهوری اش ابراز داشت؛ از نظر تحلیل مسائل روز جامعه ایران واجد اهمیت و تأکید است. اولین و مهم‌ترین نکته آن ضرورت ارزیابی دقیق از قدرت خود و طرف‌های مقابل و دشمن است. سان تزو، استراتژیست و فیلسوف نظامی چینی، در کتاب «هنر جنگ» معتقد است که: «اگر هم دشمن را بشناسی و هم خود را بشناسی، در صد نبرد شکست نخواهی خورد. اگر خود را بشناسی ولی دشمن را نشناسی، برای هر پیروزی شکستی نیز خواهی خورد. اگر نه خود را بشناسی و نه دشمن را، در هر نبردی شکست خواهی خورد.» شاید به همین علت است که روحانی تأکید بر افزایش قدرت اطلاعاتی - و نه امنیتی - کشور دارد و معتقد است که بزرگترین خیانت به رهبران این است که نهادهای ذیربط واقعیت‌ها را دستکاری کرده و آنها را کم یا زیاد نشان دهند. شرط امانت‌داری این است که واقعیت را مطابق خواست خود تحلیل و منتقل نکنیم بلکه آنها را چنان که هست برای تصمیم‌گیران بازنامایی کنیم و به تصویر بکشیم. چنین رفتاری به این نتیجه خواهد انجامید که محاسبه درستی از قدرت خود در برابر دشمن داشته باشیم. اگر زمانی ارزیابی ما نادرست باشد حتماً نتیجه آن شکست خواهد بود. نکته دوم، سیاست بازدارندگی است. قدرت یک کشور ابعاد گوناگونی دارد. گاه هدف آن تجاوز و حمله است. آن گونه که در جنگ اخیر از سوی متجاوزان دیدیم. گاه هدف آن بازدارندگی؛ و دفع تجاوز و منتفی کردن فکر تجاوز است. ابعاد و ماهیت این دو قدرت تا حدی متفاوت است. در راهبرد بازدارندگی، دیپلماسی نقش بسیار مهمتری دارد، گرچه جایگزین کامل قدرت نظامی نمی‌شود ولی در نهایت مکمل مهمی برای مجموعه قدرت نظامی است. همچنین در سیاست بازدارندگی، اصلی‌ترین نقش را حمایت مردمی از منطق آن سیاست دارد. به عبارت دیگر مردم باید از مجموعه سیاست‌های بازدارندگی رضایت داشته باشند تا در برابر متجاوز، مقاومت کنند. نمونه مهم آن همین گفت‌وگوهای مسقط بود. اگر ایران وارد آن گفت‌وگوها نمی‌شد معلوم نبود که واکنش مردم در جنگ ۱۲ روزه همین می‌بود که شاهد آن بودیم. در واقع همه پذیرفتند که ایران آماده حل مسالمت‌آمیز اختلافات است؛ ولی پیش از تعیین تکلیف نهایی گفت‌وگوها، مورد تجاوز قرار گرفت در نتیجه در برابر آن واکنش نشان داد. این مسئله نه فقط برای ایران بلکه برای همه کشورهای منطقه هم حامل پیام حسن‌نیت ایران بود. ولی همانطور که آقای روحانی هم گفتند، در شرایط حاضر فاقد بازدارندگی گسترده در منطقه هستیم. شاید به این دلیل که هیچ ایده ایجابی موثری نداریم و فقط در پی امور و ایده‌های سلبی هستیم. عدم تحرک موثر و جریان‌ساز وزارت امور خارجه بازتاب چنین واقعیتی است. اصلی‌ترین خلأ سیاسی موجود در ایران امروز، فقدان رویکرد سازنده و چشم‌انداز امیدبخش است. با شعارهای کلی و تکرار از گذشته‌ای که به اینجا رسیده‌ایم هیچ گرهی گشوده نخواهد شد.